

Doktori Értekezés
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem,
Művészettudomány PhD

Istvánkó Beáta

Kiadványkészítés a posztdigitális korszakban

Hazai független publikációs gyakorlatok az ezredforduló
után a művészet és a design területén

Témavezető: Tillmann József CSc

Társ-témavezető: Balla Dóra DLA

XVI. Tézisfüzet

1. Kutatás célja és jelentősége:

A disszertáció célja a független művészkiadvány-készítés magyarországi történetének átfogó elemzése a 2000 és 2020 közötti időszakban, kiemelve annak fő aspektusait és történeti kontextusát. Az elemzések feltárták, hogy a művészkiadványok mint művészeti és design médiumok, jelentős vizsgálati területet képviselnek, új perspektívákat nyitva a művészettudományi diskurzus számára.

2. Módszertan és kutatási terület:

A kutatás kvalitatív módszereket alkalmazott, horizontális alapkutatás formájában mérve fel a különböző vizuális művészeti területekről érkező alkotók kiadványait. A kutatás középpontjában a független mikrokiadók tevékenysége és a képző- és fotóművészek self-publishing gyakorlatai álltak,

különös tekintettel a leginkább tűnékeny és kevésbé dokumentált nyomtatott produktumokra.

3. A művészkiadvány fogalmának tisztázása:

A kutatás fontos célkitűzése volt a művészkiadvány fogalmának tisztázása, amely magában foglalja a művészkönyveket, fotókönyveket és artzine-eket. Az elemzés rámutatott, hogy a művészkiadványok nem azonosak a művészeti kiadványokkal, és hogy a különböző formátumok együttesen vizsgálhatók egy nagyobb halmaz részeként.

4. Történeti háttér és kortárs gyakorlatok:

A műfaj fejlődése szorosan összefügg a 20. század második felének politikai és társadalmi változásaival, különösen Magyarországon, ahol a művészkiadványok csak a rendszerváltás után váltak a művészeti gyakorlatok részévé. Az ezredforduló a kutatás szempontjából kiemelkedő jelentőségű időszak, amikor a digitális művészeti műfajok mellett a nyomtatott kiadványok is szerephez jutottak.

5. Archívum és dokumentálás:

A kutatás az archívum eszköztárát alkalmazta, mint a kontextualizált tudásmegosztás terét. A vizsgált időszakban létrejött művek egy része már 2024-re is eltűnt vagy megsemmisült, ami aláhúzza a művészettudományi dokumentálás és archiválás fontosságát. A kiadványok gyakran nem rendelkeznek ISBN számmal, így láthatatlanok a hagyományos könyvtári adatbázisok számára.

6. Kutatási eredmények és jövőbeli kutatási lehetőségek:

A kutatás eredményei igazolják, hogy a nyomtatott kiadványok továbbra is fontos szerepet töltenek be a művészet és design területén, még a digitális eszközök korában is. A feltárt összefüggések új kutatási irányokat nyitnak, különösen a mikrokiadók és self-publishing gyakorlatok részletes elemzése terén, amelyek mélyebb betekintést nyújthatnak a terület sajátosságaiba.

7. Összegzés:

A kutatás eredményei hozzájárulnak a posztdigitális kiadványtípusok megértéséhez és új távlatokat nyitnak a

tudományos közösség számára. A kutatás során létrehozott adatbázis bővíthető és továbbfejleszthető, hosszú távon is meghatározva a művészeti és design médiumok dokumentálásának és értelmezésének lehetőségeit.